

Trygg heimma

Reformgruppens lunchseminarium

Kosta, Lessebo kommun, 4 april 2022

UPPLÄGG

- Inledning
- Säkerhetsföretagens branschchef Li Jansson om tryggheten i Sverige, Kronoberg och Lessebo.
- Presentation av ny reform.
- Frågor

Lessebo i botten jämfört med andra kommuner i polisregionen - bara tre har större problem

Det problemindeks som polisen tar fram visar en mycket dyster utveckling för Lessebo kommun. Bland region Syds 58 kommuner är det bara tre kommuner i Skåne som har större otrygghet och oro för brottslighet.

- Lessebo tätort sticker ut och därför kommer vi att satsa extra hårt där, säger kommunpolisen Kristian Haraldsson.

Reformgruppen

- ✓ Arbeta fram underlag till Moderaterna i Kronobergs politiska plattform i valet 2022.
- ✓ Engagera medlemmar i förbundets politikutveckling.
- ✓ Väcka debatt i förbundet med spetsiga förslag.
- ✓ Användas som en del i förbundets kommunikation för att visa öppenhet, nyfikenhet och utvecklingsbenägenhet.

Reformgruppens sammansättning

- Iréne Bladh
- Katarina Brännström
- Claudia Crowley Sörensson
- Tilda Ragnarsson
- Oliver Rosengren (ordf.)
- Mikael Virdelo

Referensgrupper/bollplank: (a) FSAU och (b) personer som ansökte men inte blev antagna.

Växjö Norra

Växjö stad

Alvesta

Ljungby

Växjö stad

Växjö Södra

Halvera gängkriminaliteten – öka tryggheten

- Presenterat i mellandagarna
 - Avlasta polisen med utvecklad ordningsvakt och ny gränsvakt
 - Stärk polisens möjligheter att göra sitt jobb
 - Skärp straffen för grova brott med avskaffade rabatter och preskription
 - Kriminalisera rymning med ett rymningstillägg och inför återfallstillägg
 - Examensplikt som påföljd för unga brottslingar
 - Stärk kommunala självstyret för trygghetsåtgärder
- Nytt förslag som presenteras idag

Otryggheten drabbar frihet och tillväxt i Lessebo kommun

Li Jansson, bransch- och näringspolitisk chef

Kort om Säkerhetsföretagen

- Bransch- och arbetsgivarorganisation. Förbund inom Almega och Säkerhetsföretagen
- Företag inom bevakning, hemlarm, värde transporter, parkering och säkerhetsteknik
- Ca 20 000 medarbetare i branschen. Kollektivavtal med Svenska Transportarbetareförbundet, Unionen och Ledarna

Kort om säkerhetsföretag

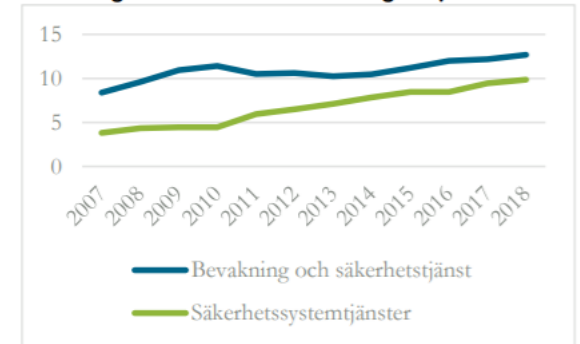
→ Yrkesgrupper

- Vaktare (envarsgripande, men förstärkt rättsskydd)
- Ordningsvakter (med begränsade polisära befogenheter, under polismans ledning)
- Skyddsvakter (enbart skyddsobjekt)
- Hamn- och sjöfartskontrollanter mfl övrig säkerhetspersonal
- Alla anställda i bevakningsföretag granskas för laglydnad (obs – sk ej vid försök med egenregi)
- Larmoperatörer

→ Händelserapportering

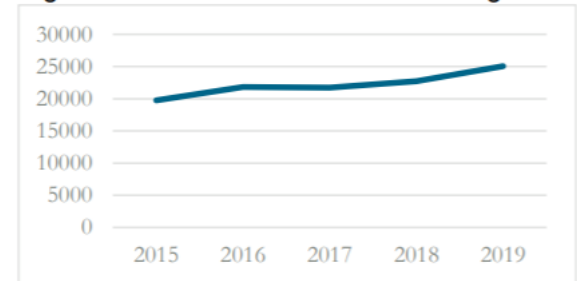
- Rapporterar årligen in ca 3 miljoner händelser digitalt
- Insatser mot brott och ordningsstörningar fortsätter öka, trots pandemin

Figur 12 – Nettoomsättning, miljarder

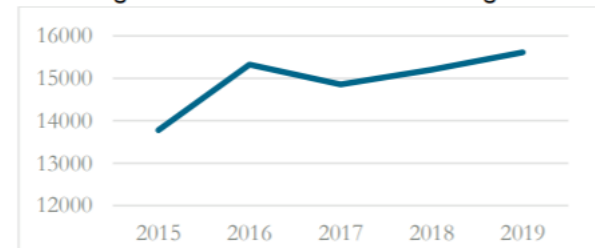
Källa: SCB

Figur 18 – Antal anställda i säkerhetsföretag totalt

Källa: Bisnode Soliditet

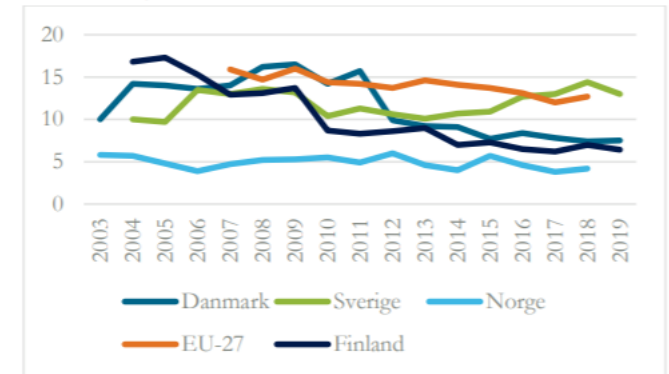
Figur 19 – Antal anställda i bevakning

Hur utvecklas brott och otrygghet?

- EU:s hållbarhetsmål nr 16 – att leva i "Peace, justice and strong institutions"
- Mäter andelen som rapporterar brott, våld eller vandalism i sitt bostadsområde
 - Sverige 5:e sämsta landet i EU år 2019
 - Nordiska länder har motsatt utveckling
 - Sedan 2011: Halverats i Danmark, ökat med 23% i Sverige

Figur 1 – Andel av befolkningen som rapporterar brott, våld eller vandalism i sitt område

Källa: Eurostat

Två utmaningar för Sverige

- Ordningsstörningar och ökning av brott på allmänna platser
 - Relativt enkelt att åtgärda på några års sikt
- Organiserad brottslighet
 - Mer strukturellt problem, kräver långsiktiga åtgärder
- Gemensam nämnare: narkotika

Hur utvecklas kostnaderna för brott?

- Stora individkostnader för våldsbrott
 - IFAU: Varje brottsoffer förlorar livsinkomster motsvarande 1,5 miljon kronor
- Företag drabbas också av brott
 - World Economic Forum Global Competitiveness Report intervjuar med VD:ar i 141 länder
 - Sverige totalt plats 8 – men plats 41 avseende företagens kostnader för att hantera organiserad brottslighet (Finland plats 1 och Norge plats 11). Egypten hamnar på plats 35

Företagen har försökt varna

→ Svensk rankingplacering för företagens kostnad för att hantera organiserad brottslighet

→ Plats 9 år 2010/2011 till plats 41 år 2019

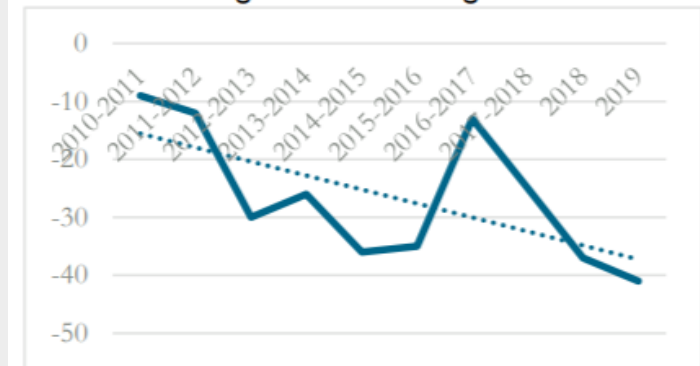
→ Mordfrekvens – Sverige på plats 35

→ Terrorism – Sverige på plats 97

→ Osund konkurrens och infiltration

→ Rostami mfl – 37% av gängkriminella återfinns i bolagsregistret (särskilt maffia och MC-gäng) – motsvarande ca 2 300 personer

Figur 2 – Sveriges rankingplacering i global jämförelse (av 133 till 141 länder, beroende på mättilfälle) av företagens kostnad för att hantera organiserad brottslighet

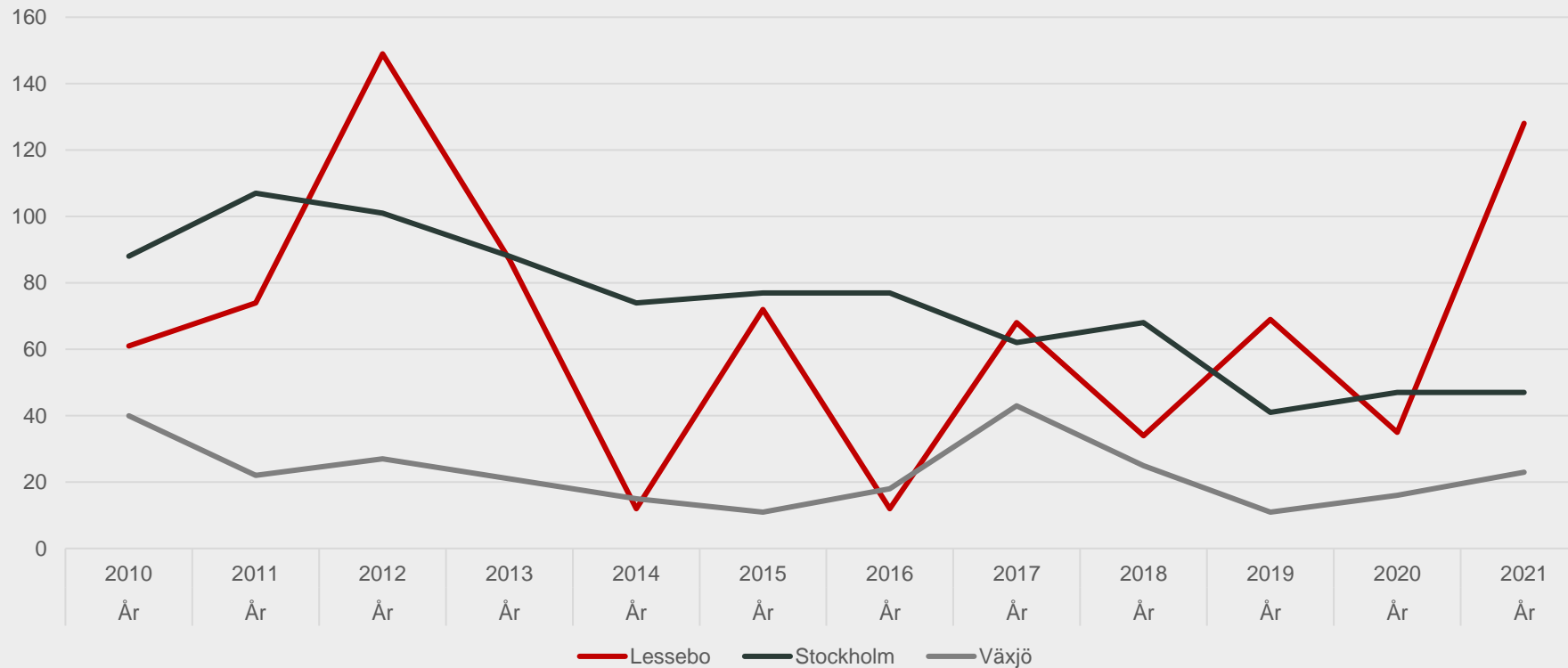
Källa: World Economic Forum, Global Competitiveness Report⁶

Hur påverka Lessebo kommun?

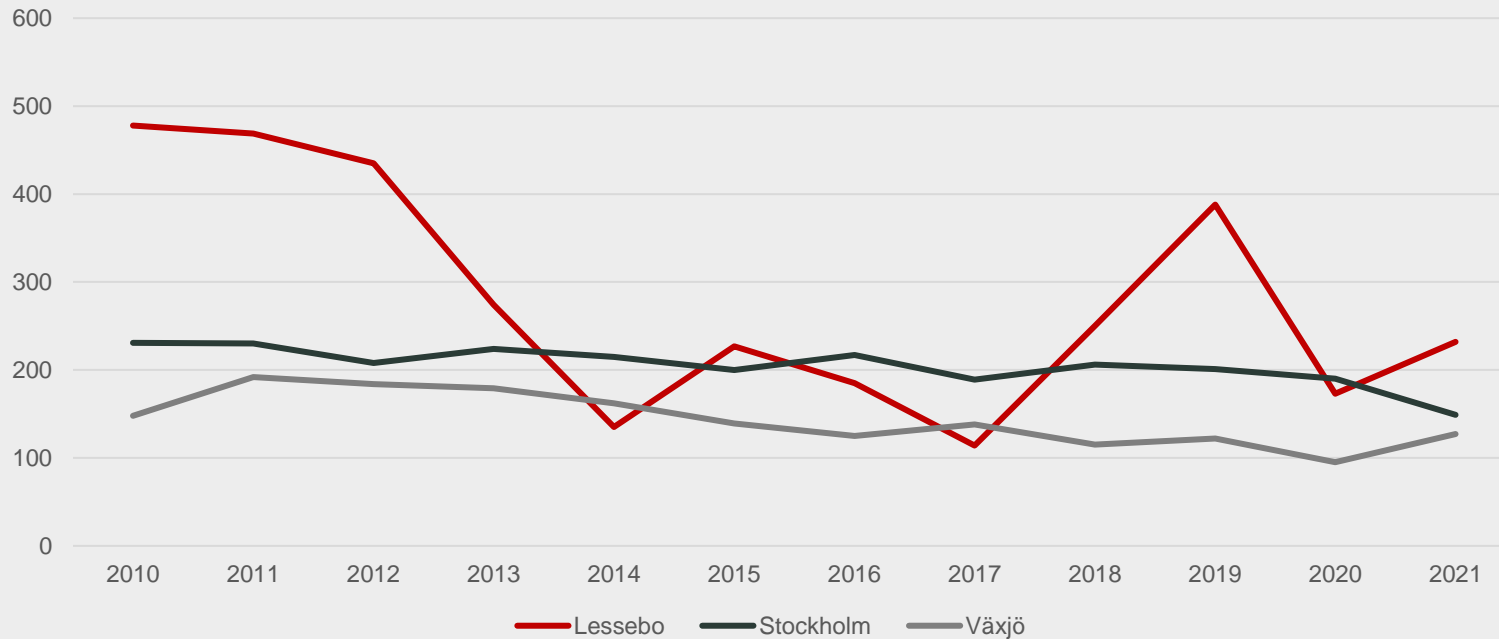
Besöksnäringen drabbas

Inbrottsstöder per 100 000 invånare i hotell, restaurang, café mm

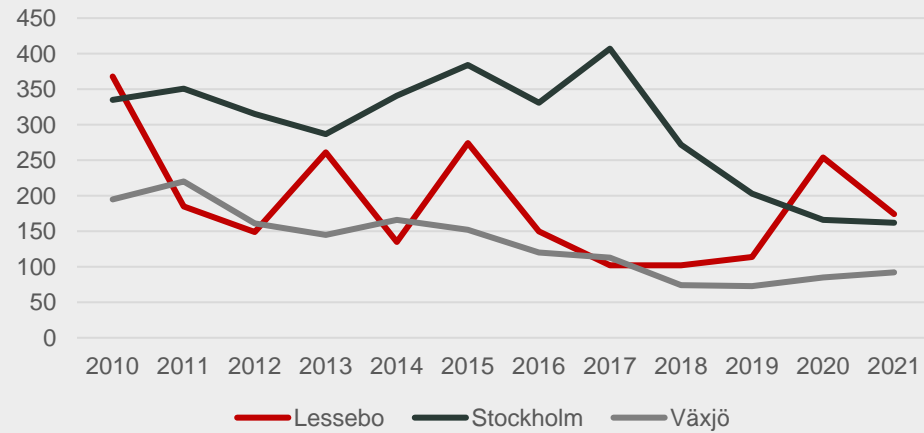
Industri, verkstäder mm drabbas

Inbrottsstöder per 100 000 invånare. I industri, verkstad, byggplats, lager, kontor mfl (BRÅ)

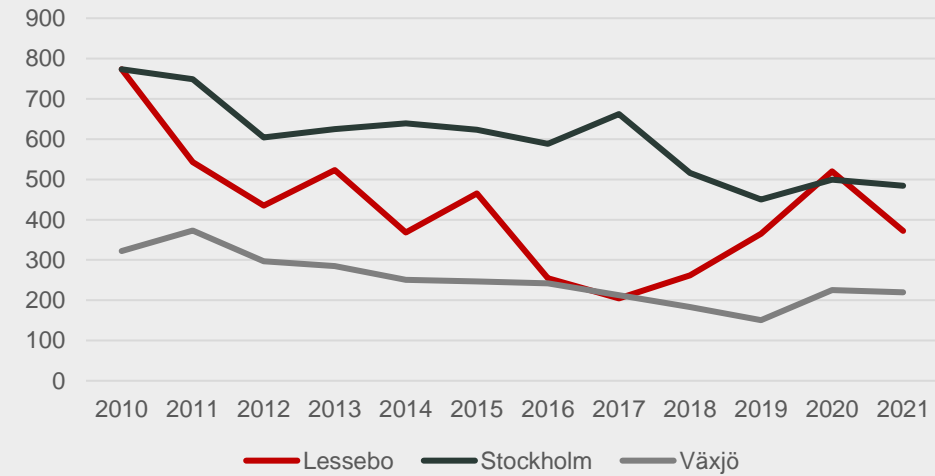

Privatpersoner drabbas

Bostadinbrott per 100 000 invånare (lägenhet och villa), BRÅ

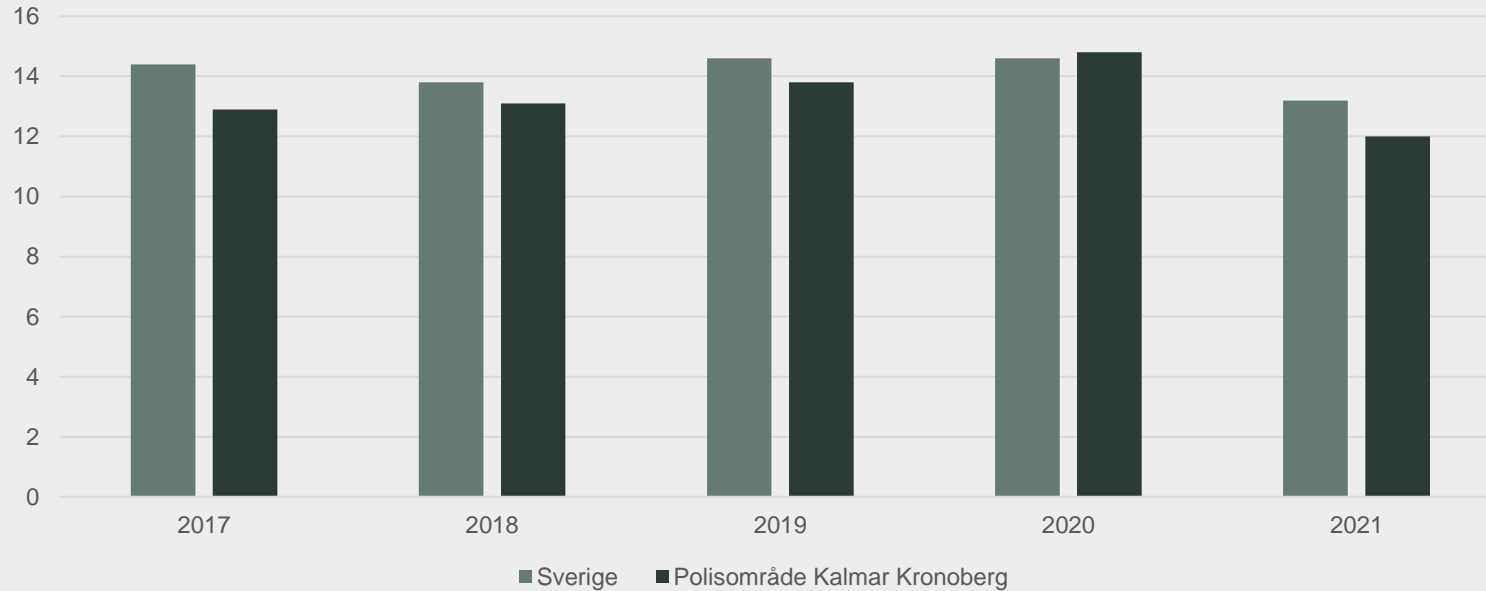

Inbrottsstöld per 100 000 invånare i fritidshus

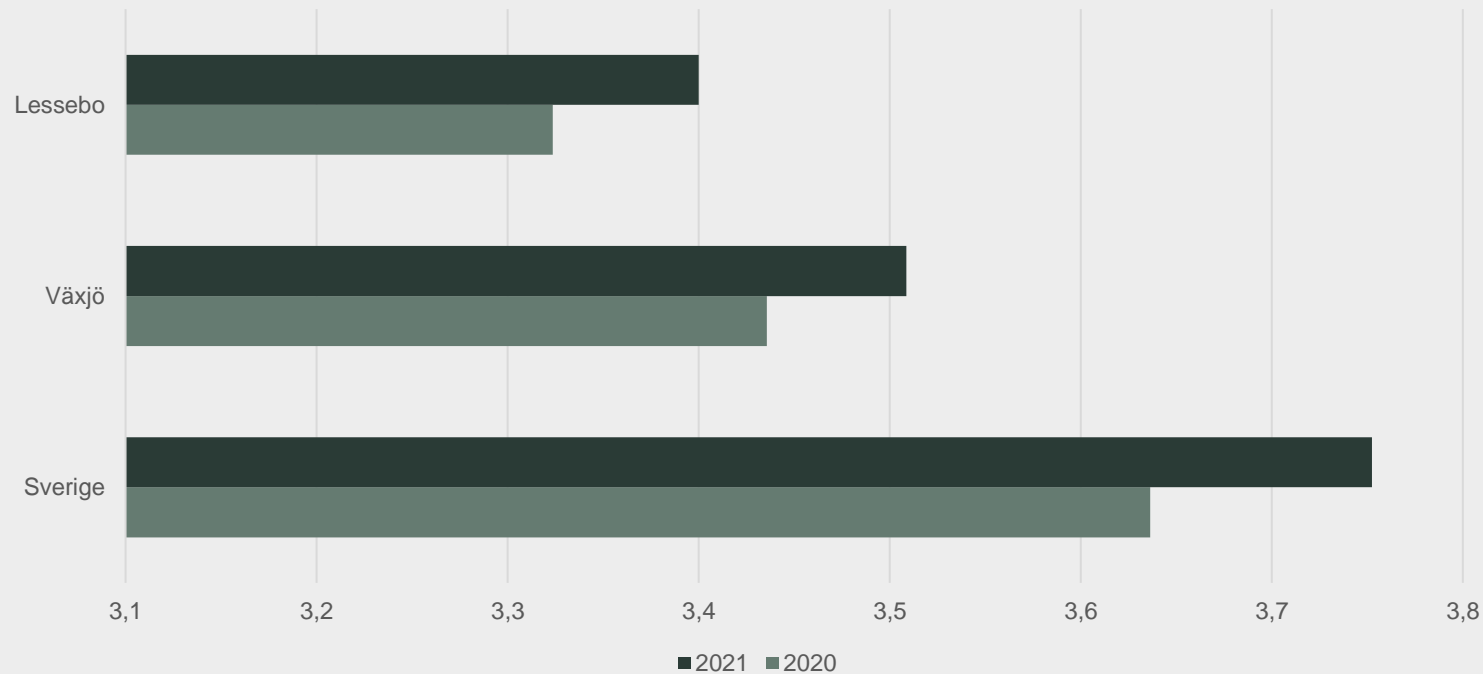
Egendomsbrott

Brott mot egendom bland hushåll (16 - 84 år)
Resultat avser självrapporterad utsatthet för: Cykelstöld, bilstöld, stöld ur/från fordon och bostadsinbrott. Andel i procent enligt NTU/BRÅ

Lokalt företagsklimat och brott

I vilken utsträckning påverkas ditt företag negativt av brottslighet/otrygghet i din kommun?

Vilka samhällsekonomiska effekter har ökade kostnader för brott?

→ Företagen

- Resurser som annars hade kunnat investeras i forskning och utveckling behövs läggas på att hantera brott
- Rättsstaten avgörande institution för ett bra företagsklimat och företagens vilja att investera i ett land

→ Skatt

- Företagens kostnader för brott kan ses som en skatt
- Italiensk forskning visar att italienskt BNP per capita är 16% lägre än det annars hade varit på grund av maffian
- Sverige är inte Italien, men var är vi på väg?

Hur bemöts brottsligheten?

- Stora utbyggnader av polisen
 - Säkerhetsföretagen backar alla utbyggnader av polisen
 - Säkerhetsföretag ska alltid vara ett komplement till polisen
- Förutsättningar för att använda säkerhetsföretag
 - Särskild lagstiftning i bevakningslagen samt föreskrifter
 - Auktorisation av företag och individer, där allt från vd till enskilda medarbetare kontrolleras av Länsstyrelsen i Polisens register samt hos SÄPO
 - Även ordningsvaktslagen och polislagen reglerar ordningsvakternas (en del av branschens medarbetare)

Vad behövs lokalt?

- En gedigen och god riskanalys
 - Avgör vilka trygghetsinvesteringar som ska göras
- Starta dialog med lokalsamhället
 - Tex vid en viss plats som Sergels torg, Malmös BID i Sofielund eller Gamlestaden i Göteborg
 - Inkludera kommun, civilsamhälle, ordningsvakter, väktare, polis, näringsidkare mfl
 - Polisen bör parallellt också förstärka samverkan mellan polis och lokala säkerhetsföretag
- Inför lokalt anlitate ordningsvakter vid ordningsstörningar
 - Viktigt med bra balans mellan pris och kvalitet vid upphandlingen
 - Ge säkerhetsföretaget rollen att också stötta socialtjänsten med socialt förebyggande arbete
 - Säkerställ rätt bemanning så att arbetsmiljön tryggas
- Lokala trygghetskameror viktigt där kriminella nätverk utövar påtryckning
- Ny svensk studie:
 - Våldet sjönk kraftigt i tre utsatta områden i Göteborg där kameror infördes, jämfört med i sex utsatta områden där kameror inte infördes

Evidens – ordningsvakter fungerar

→ Stockholms mobila ordningsvakter

→ Nu över 100 ordningsvakter som patrullerar i princip alla stadsdelar

→ Skärholmen – personrån har minskat med ca 85%

→ Rinkeby

→ Återtagande av tunnelbanestationen från narkotika och ordningsstörningar med nolltolerans mot brott

→ Gemensamma utsättningar vid Sergels torg

→ Samverkan under ledning av polisen, alla ordningsvakter från olika objekt, polis, kommun och civilsamhälle deltar

→ Byggt ut till flera gånger i veckan

→ Göteborg

→ Gamlestaden – BRÅ-rapport visar effekt

→ Kommunalt anlitate ordningsvakter på Brunnsparken mer än halverade brottsligheten – nu expanderar modellen också till Järntorget och Långgatorna

Trygghets-RUT

Bostadsinbrott

- 1,3 procent av hushållen uppgav 2020 att de utsattes för bostadsinbrott under året. Det motsvarar ungefär 58 000 hushåll.
- Det anmäldes ungefär 14 700 bostadsinbrott 2020, långt färre än vad som uppges i trygghetsundersökningen. Det är samma nivå som 2019, trots att fler var hemma mer till följd av pandemin.
- Det har samtidigt skett en 30-procentig ökning av anmälda brott i källare eller vind, till 20 200 brott. Dessa räknas inte in i bostadsinbrotten. Sammanlagt är det nästan 35 000 inbrott.

Bostadsinbrott

- Endast 3 procent av de bostadsinbrott som handlades av polisen under 2020 klarades upp. Det är en minskning med en procentenhet eller 25 procent jämfört med 2019.
- Det finns en skäligen misstänkt i färre än var tionde bostadsinbrottsutredning.
- Var fjärde svensk oroar sig för att utsättas för inbrott i hemmet. 45 procent av de som utsätts för inbrott känner sig mer otrygga i hemmet efteråt. 90 procent av de som har ett hemlarm upplever sig tryggare tack vare det. Personer med låg inkomst har i lägre utsträckning inbrottslarm, vilket skulle kunna bero på att de inte upplever sig ha råd med tjänsten.

REFORM: Trygghets-RUT

- Ungefär var tredje person har hemlarm. 36 procent av de som vill skaffa hemlarm uppger att skälet till att de inte skaffat det är kostnaden.
- För att minska inbrotten och för att fler ska vara mer trygga hemma bör installation av hemlarm samt säkerhetstjänster i och i anslutning till hemmet ingå i RUT-avdraget, exempelvis abonnemangskostnaden för själva hemlarmstjänsten.
- En opinionsundersökning visar att fler än hälften av svenskarna är positiva till ett sådant förslag.

REFORM: Trygghets-RUT (finansiering)

- Riksdagens utredningstjänst har beräknat kostnaden för en sådan reform. Det saknas viss information, men under rimliga antaganden bedöms det till 210-350 miljoner kronor.
- Inga inkomstförstärkningar från positiva sysselsättningseffekter inkluderade i beräkningen, eller minskade kostnader för brott och skador på fastigheter vid färre inbrott. Det ligger inom rimliga antaganden att en sådan reform skulle ha hög självfinansieringsgrad om hänsyn tas till det.

Frågor?

oliver.rosengren@moderaterna.se